

Věc C-184/20

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

28. dubna 2020

Předkládající soud:

Vilniaus apygardos administracinis teismas (Litva)

Datum předkládacího rozhodnutí:

31. března 2020

Navrhovatel:

OT

Odpůrkyně:Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (hlavní komise pro etiku
ve veřejné správě)**Předmět původního řízení**

Povinnost učinit prohlášení o soukromých zájmech uložená vnitrostátním právem osobám pracujícím ve vnitrostátní veřejné službě. Zveřejnění údajů vztahujících se k prohlášením na internetu. Možné porušení práva na soukromý život.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Výklad čl. 6 odst. 1 písm. e) ve spojení s čl. 6 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (dále také jen „nařízení“) a čl. 9 odst. 1 ve spojení s čl. 9 odst. 2 písm. g) uvedeného nařízení, ve světle článků 7 a 8 Listiny základních práv Evropské unie (dále také jen „Listina“).

Předběžné otázky

1. Je třeba podmínku stanovenou v čl. 6 odst. 1 písm. e) nařízení, že zpracování je nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce, s ohledem na požadavky stanovené v čl. 6 odst. 3 nařízení, včetně požadavku, že právo členského státu musí splňovat cíl veřejného zájmu a musí být přiměřené sledovanému legitimnímu cíli, a rovněž s ohledem na články 7 a 8 Listiny, vykládat tak, že vnitrostátní právo nemůže vyžadovat zpřístupnění prohlášení o soukromých zájmech a jejich zveřejnění na stránkách správce, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (hlavní komise pro etiku ve veřejné správě), a tedy zpřístupnění těchto údajů všem jednotlivcům, kteří mají přístup k internetu?

2. Je třeba zákaz zpracování zvláštních kategorií osobních údajů stanovený v čl. 9 odst. 1 nařízení s ohledem na podmínky stanovené v čl. 9 odst. 2 nařízení, včetně podmínky stanovené v písm. g) uvedeného ustanovení, že zpracování musí být nezbytné z důvodu významného veřejného zájmu na základě práva Unie nebo členského státu, které musí být přiměřené sledovanému cíli, musí dodržovat podstatu práva na ochranu údajů a musí poskytovat vhodné a konkrétní záruky pro ochranu základních práv a zájmů subjektu údajů, vykládat rovněž s ohledem na články 7 a 8 Listiny tak, že vnitrostátní právo nemůže vyžadovat zpřístupnění údajů vztahujících se k prohlášením o soukromých zájmech, které mohou zpřístupňovat osobní údaje, včetně údajů, na základě nichž je možné zjistit politické názory osoby, členství v odborech, sexuální orientaci a jiné osobní informace, a jejich zveřejnění na stránkách správce, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (hlavní komise pro etiku ve veřejné správě), která tyto údaje zpřístupňuje všem jednotlivcům, kteří mají přístup k internetu?

Citovaná ustanovení unijního práva

Články 7 a 8 Listiny základních práv Evropské unie; body 1, 2, 4, 26, 39, 51, 85 a 154 odůvodnění, čl. 4 odst. 1, čl. 6 odst. 1 písm. c) a písm. e), čl. 6 odst. 3 a čl. 9 odst. 1 a odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4. 5. 2016, s. 1).

Citovaná ustanovení vnitrostátního práva

Článek 1, čl. 2 odst. 1, čl. 3 odst. 2, čl. 4 odst. 1, článek 5, čl. 6 odst. 1, čl. 10 odst. 1 a odst. 2 a článek 22 zákona Litevské republiky o koordinaci veřejných a soukromých zájmů ve veřejné službě (dále jen „zákon“) (znění účinné od 1. ledna 2018 do 18. prosince 2019).

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Dne 6. března 2018 podal navrhovatel žalobu u Vilniaus apygardos administracinis teismas (okresní správní soud ve Vilniusu, Litva), kterou se domáhá, aby uvedený soud prohlásil za nezákonné a zrušil rozhodnutí Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (hlavní komise pro etiku ve veřejné správě, Litva) (dále jen „komise“) ze dne 7. února 2018 (dále jen „rozhodnutí“), podle něhož navrhovatel porušil ustanovení čl. 3 odst. 2 a čl. 4 odst. 1 zákona (povinnost učinit prohlášení o soukromých zájmech) tím, že neučinil prohlášení o soukromých zájmech v souladu s postupem stanoveným v uvedených ustanoveních.
- 2 Navrhovatel zastává funkci ředitele veřejného subjektu QP, což je veřejnoprávní organizace, který působí v oblasti ochrany životního prostředí (dále jen „QP“). QP se účastnila veřejných zadávacích řízení a získala spolufinancování z rozpočtu Litevské republiky za účelem implementace některých projektů v rámci programu Evropské unie LIFE +.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 3 Navrhovatel tvrdí, že nepodléhá ustanovením zákona, která upravují povinnost učinit prohlášení o soukromých zájmech. Navrhovatel jakožto ředitel QP nemá žádné veřejnoprávní pravomoci. Zakladatelé a členové QP jsou soukromé osoby. QP nebyla pověřena žádnými funkcemi státních či obecních orgánů. QP jakožto nevládní organizace vykonává činnost nezávisle na jakýchkoli orgánech.
- 4 Podle navrhovatele je komise bezdůvodně srovnává s osobou pracující ve veřejné službě, která má správní pravomoci.
- 5 Navrhovatel tvrdí, že obsah prohlášení o soukromých zájmech a jeho prakticky bezpodmínečné zveřejnění ve veřejném prostoru (na stránkách komise) v podstatě osobu, která prohlášení činí, nutí zpřístupnit nejen své vlastní osobní údaje, ale i osobní údaje vztahující se k jiným osobám, a tím porušuje právo na soukromý život.
- 6 Odpůrkyně tvrdí, že žaloba by měla být zamítnuta jako neopodstatněná. Odpůrkyně tvrdí, že za osoby ve veřejné službě jsou podle zákona (čl. 2 odst. 1) považovány rovněž osoby, které splňují následující podmínky: 1) osoby pracující ve veřejných subjektech, 2) veřejné subjekty financované z litevského státního nebo obecního rozpočtu a fondů, 3) tyto osoby byly pověřeny správními pravomocemi. Odpůrkyně tvrdí, že navrhovatel splňuje všechny tyto podmínky. Uvádí, že správní pravomoci nemusí být pouze veřejné, externí (funkce vládního zástupce), nýbrž také interní, které jsou svěřeny osobám, které zastávají řídicí funkce ve společnostech, orgánech a organizacích, bez ohledu na to, zda byly pověřeny pravomocemi v oblasti veřejné správy. Správní pravomoci jsou spojeny s dohledem nad činností subjektu, kontrolou práce podřízených a její organizací, finančním řízením a podobně. Navrhovateli byly svěřeny správní pravomoci v QP. Je jediným řídicím orgánem QP, činnost QP je trvale financována

ze strukturálních fondů Evropské unie a z fondů státního rozpočtu Litevské republiky, a proto musí navrhovatel činit prohlášení o soukromých zájmech.

Stručné shrnutí odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 7 Podle článku 7 Listiny má každý právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a komunikace. Podle článku 8 Listiny má každý právo na ochranu osobních údajů, které se ho týkají. Tyto údaje musí být zpracovány korektně, k přesně stanoveným účelům a na základě souhlasu dotčené osoby nebo na základě jiného oprávněného důvodu stanoveného zákonem. Každý má právo na přístup k údajům, které o něm byly shromážděny, a má právo na jejich opravu.
- 8 Článek 6 odst. 1 nařízení stanoví podmínky, za nichž je zpracování údajů zákonné. Tyto podmínky zahrnují následující: zpracování je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje [písm. c)], zpracování je nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce [písm. e)].
- 9 Článek 6 odst. 3 nařízení stanoví, že základ pro zpracování podle odst. 1 písm. c) a e) musí být stanoven: a) unijním právem nebo b) právem členského státu, které se na správce vztahuje. Účel zpracování musí vycházet z tohoto právního základu, nebo pokud jde o zpracování uvedené v odst. 1 písm. e), musí být toto zpracování nutné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu či při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce. Tento právní základ může obsahovat konkrétní ustanovení pro přizpůsobení uplatňování pravidel tohoto nařízení, včetně obecných podmínek, kterými se řídí zákonnost zpracování správcem, typu osobních údajů, které mají být zpracovány, dotčených subjektů údajů, subjektů, kterým lze osobní údaje poskytnout, a účelu tohoto poskytování, účelového omezení, doby uložení a jednotlivých operací zpracování a postupů zpracování, jakož i dalších opatření k zajištění zákonného a spravedlivého zpracování, jako jsou opatření pro jiné zvláštní situace, při nichž dochází ke zpracování, než stanoví kapitola IX. Unijní právo nebo právo členského státu musí splňovat cíl veřejného zájmu a musí být přiměřené sledovanému legitimnímu cíli.
- 10 Článek 9 odst. 1 nařízení stanoví, že se zakazuje zpracování osobních údajů, které vypovídají o rasovém či etnickém původu, politických názorech, náboženském vyznání či filozofickém přesvědčení nebo členství v odborech, a zpracování genetických údajů, biometrických údajů za účelem jedinečné identifikace fyzické osoby a údajů o zdravotním stavu či o sexuálním životě nebo sexuální orientaci fyzické osoby.
- 11 Článek 9 odst. 2 nařízení stanoví podmínky, za kterých se odstavec 1 nepoužije. Tyto podmínky zahrnují mimo jiné podmínku, že zpracování je nezbytné z důvodu významného veřejného zájmu na základě práva Unie nebo členského státu, které musí být přiměřené sledovanému cíli, dodržovat podstatu práva na ochranu údajů a poskytovat vhodné a konkrétní záruky pro ochranu základních práv a zájmů subjektu údajů [písm. g)].

- 12 Zákon (čl. 10 odst. 1) určuje osoby, jejichž údaje o prohlášení o soukromých zájmech mají být veřejné a zveřejněny na stránkách komise v souladu se stanoveným postupem. Seznam těchto osob zahrnuje vedoucí a zástupce vedoucích veřejných subjektů, které jsou financovány z litevských státních nebo obecních rozpočtů a fondů.
- 13 Obsah prohlášení o soukromých zájmech (čl. 6 odst. 1 zákona) v zásadě zahrnuje údaje týkající se soukromého života osob uvedené ve zmíněném zákoně: osobní údaje (jméno, příjmení, místo zaměstnání, odpovědnost) osoby, která činí prohlášení, a jejího manžela, druhu nebo partnera, z nichž lze zjistit informace o určitých aspektech soukromého života této osoby (rodinný stav, sexuální orientace a podobně), informace o obdržení darech, transakcích uzavřených těmito osobami, z nichž lze zjistit určité podrobnosti o životě osoby, která činí prohlášení, a jejího manžela, druhu nebo partnera, tedy používané předměty, zájmy, záliby, životní styl, finanční situace a tak dále, informace o osobách blízkých nebo známých této osobě nebo údaje, které mohou způsobit střet zájmů a ze kterých může vyplývat osobní vztah mezi osobou, která činí prohlášení, a jejím manželem, druhem nebo partnerem, jakož i osobní vztah mezi osobami, které musí být uvedeny, a osobou, která činí prohlášení, a jejím manželem, druhem nebo partnerem.
- 14 Osobní údaje obsažené v prohlášení o soukromých zájmech jsou nedílnou součástí soukromého života dotčené osoby a jejich zpřístupnění může porušovat právo této osoby na soukromý život a může mít dopad na její bezpečnost, tedy zpřístupnění takových údajů může ohrozit život a zdraví dotčené osoby, jiná její práva a svobody a mít pro ni jiné negativní důsledky.
- 15 Osoba, která činí prohlášení, je povinna zpřístupnit nejen své osobní údaje, ale také osobní údaje jiných osob, s vědomím, že tyto údaje budou zveřejněny na stránkách komise, a proto budou dostupné v zásadě neomezenému počtu osob a mohou být případně využity k řadě účelů. Výjimky stanovené zákonem (čl. 10 odst. 2) nezajišťují ochranu osobních údajů, jelikož umožňují identifikaci osoby, která činí prohlášení, a jiných osob a jejich spojení se zpřístupněnými informacemi o těchto osobách, na které se výjimky nevztahují.
- 16 Účelem zákona je v zásadě ochrana zásady transparentnosti při plnění veřejných funkcí a při rozhodování v souvislosti s prováděním veřejných zájmů (článek 1).
- 17 Soudní dvůr Evropské unie (dále také jen „Soudní dvůr“) poznamenal, že zásada transparentnosti stanovená v člancích 1 a 10 Smlouvy o Evropské unii a v článku 15 Smlouvy o fungování Evropské unie umožňuje občanům blíže se účastnit rozhodovacího procesu a zaručuje, že správní orgány budou mít ve vztahu k občanům v demokratickém systému větší legitimitu, účinnost a odpovědnost (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 6. března 2003, Interporc v. Komise, C-41/00 P, EU:C:2003:125, bod 39, a ze dne 29. června 2010, Komise v. Bavarian Lager, C-28/08 P, EU:C:2010:378, bod 54). Soudní dvůr rovněž konstatoval, že ochrana základního práva na respektování soukromého života na unijní úrovni

vyžaduje, aby výjimky z ochrany osobních údajů a její omezení byly činěny v mezích toho, co je naprosto nezbytné (viz rozsudky ze dne 21. prosince 2016, *Tele2 Sverige a Watson a další*, C-203/15 a C-698/15, EU:C:2016:970, bod 96, a ze dne 27. září 2017, *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, bod 112).

- 18 Podle judikatury Soudního dvora jsou orgány povinny před zveřejněním informací týkajících se fyzických osob poměřit zájem Unie na zajištění transparentnosti jejích kroků a zásah do práv přiznaných článku 7 a 8 Listiny. Cíli transparentnosti nelze přitom přiznat automatickou přednost před právem na ochranu osobních údajů, i když jsou ve hře významné ekonomické zájmy (viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, *Volker und Markus Schecke*, C-92/09 a C-93/09, EU:C:2010:662, bod 85).
- 19 Přestože povinnost poskytnout údaje (včetně údajů o soukromém životě osoby) uložená zákonem souvisí s okolnostmi, které mohou mít vliv na rozhodnutí přijatá v průběhu plnění úředních povinností, je soud přesvědčen, že existence takových okolností sama o sobě neznamená, že je na těchto údajích veřejný zájem a že musí být zveřejněny. Tyto údaje mohou naopak vypovídat o vysoce citlivých osobních informacích (např. o soužití mimo manželský svazek, život s osobou stejného pohlaví a tak dále), u nichž v zásadě neexistuje společenská potřeba jejich zveřejnění a které mohou osobě způsobit značné potíže v jejím soukromém životě.
- 20 Podle názoru soudu zpřístupnění uvedených údajů na internetu není opatření nezbytné k zajištění cíle sledovaného zákonem, tedy provedení zásady transparentnosti ve veřejné službě. Poskytnutí těchto údajů výlučně subjektům uvedeným v zákoně (článek 5) a kontrolní funkce těchto subjektů (článek 22), včetně kontrolní funkce zvláštního orgánu – *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija* (hlavní komise pro etiku ve veřejné správě) – jsou dostatečná opatření k zajištění dosažení cíle zákona.
- 21 Soud má rovněž pochybnosti, zda je pravidlo stanovené v zákoně, že údaje o prohlášeních o soukromých zájmech musí být veřejné a zveřejněny, slučitelné s uvedenými ustanoveními Listiny a nařízení a s judikaturou Soudního dvora.